

Posamezna števil. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno
toliko posamezna številka „Bodeča Neža“.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah
in praznikih. Vsako nedeljo ima humoristično pri-
logo „BODEČA NEŽA“. Za ljubljanske naročnike
stane „Dan“ s prilogo dostavljan na dom celo-
letno 20 K, mesečno 1.70 K; brez priloge celo-
letno 18 K, mesečno 1.50 K. Za zunanje naročnike
stane „Dan“ s prilogo celoletno 22 K, četrtletno
5.50 K, mesečno 1.90 K. — Naročnina se pošilja
upravnistvu. :
: Telefon številka 118. :
: :

DAN

Neodvisen političen dnevnik s tedensko
humoristično prilogo „Bodeča Neža“.

Posamezna števil. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno
toliko posamezna številka „Bodeča Neža“.

: Uredništvo in upravnistvo: :
: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. :
Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma
se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase
se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in
zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
: pust. — Za odgovor je priložiti znamko. :
: Odgovorni urednik Radivoj Korenec. :
: Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“. :
: :

Goriški dež. zbor.

Gorica, 4. svečana 1914.

Goriške deželne finance.

Novi goriški deželni zbor ni po-
dedoval posebno rožnatega položaja.
Prevzel je zadolženo deželo z viso-
kopasivnim proračunom. Vse je to-
rež z zanimanjem pričakovalo novo
zasedanje deželnega zbora, ki ima
urediti finance.

Seja v torek 3. t. m. ni prinesla
dokaj zanimivega. Glede verificaci-
je laških veleposestnih mandatov se
je sklepanje odložilo, ker odseku ni-
so bili vsi spisi na razpolago. Zelo
aeradi so laški klerikalci ugriznili v
to kislno jabolko, a trdna volja slo-
venskih samostojnih poslancev se ni
dala ukloniti z ničvrednimi obljuba-
mi. Večina točk dnevnega reda se je
odkazala odsekoma; nekaj prošnji za
podpore so poslanci kar končno za-
vrnili, med drugimi prošnjo župan-
stva v Breginju za nov farovž ter
prošnjo avtomobilskega društva Go-
rica - Postojna.

Najbolj zanimivi so bili pač pred-
logi deželnega odbora glede odkritja
proračunskega primanjkljaja:

1. doklada na zemljiščih in hišni
davek se zvišaj od 20 na 40 odstot-
kov, na obrtni davek od 30 na 40 od-
stotkov;

2. razna že obstoječe 120odstot-
ne doklade na užitimno vina, mošta
in mesa naj se uvede nov davek na
zasebni konsum vina (nakup vina na
debelo po zasebnikih) 8 K od hl vi-
na, 6 K od hl mošta;

3. deželna davščina na pivo se
zvišaj od 4 K na 8 K za hl.

Ideje deželnega glavarja pa niso
izvale nič kaj navdušenja; kajti
nova bremena bi bila jako občutna.

Proračun goriškega deželnega
zaloga za leto 1914 kaže potrebnost
2.501.887 K, od katerih pa se računa
iz dosedanjih dokladov in dohodkov
kakor tudi iz državnih davčnih pred-
kazov, da bo pokritih le 1.395.000 K;
primanjkljaja je torej 668.046 K.

Ta primanjkljaj bo pokrit delo-
ma iz ravnokar sankcioniranih no-
vih državnih predkazov iz žganjine
in osebne dohodnine, tako da ostane
nepokritih okoli 300.000 K.

Glede tega primanjkljaja, ki se
tiče takozvanih izrednih potreb, ima
dežela tri pote: a) ali potrebe črtati,
b) ali v kritje najeti posojilo, c) ali
pa uvesti nove doklade, da jih
zmore.

Potrebe so tele: I. za uravnavo
Soče prispevek K 104.000. Temu se
dežela ne more več ogniti, kvečje-
mu se odloži. V prid pa bo izključ-
no Furlanom. II. Ze dovoljene pod-
pore 153.015 K za občekristna dela
in razne tudi že od prejšnjega dežel-
nega zbora dovoljene podpore v
znesku 35.300 K. Te se lahko pav-
šalno razveljavijo, ker podpiranci

niso dobili iz obljube prejšnjih ve-
ljakov niti najmanj pravic. Nekaj je
tudi čisto nepotrebnih in strankar-
skih. Vseled tega kaže vse razvelja-
viti in še enkrat pretresati. Gotovo
je mnogo (recimo tri četrtine) po-
trebnih in nujnih podpor. Potrebni
pa je za leto 1914 kvečjemu 120.000
kron.

Predlogi deželnega odbora so
jako hudi: saj bi se dobilo že iz po-
viška doklad 285.000 K, če bi skočili
na 40 odstotkov! Iz obdačenja zaseb-
nega konsuma vina (čež 30.000 hl)
bi dobili nad 200.000 K, pri pivu pa
okroglo novih 150.000 K, torej bi pri-
šlo v deželno blagajno kar čez 630
tisoč kron letnih in bi imeli prebitka
330.000 K, če bi krili vse „potrebe“.

To dejstvo samo nam že priča,
da deželni odbor ne misli pojesti juhe
tako vrele, kakor jo je izkuhal.

Stvar je vredna zrelega pre-
udarka. Nekaj se bo pač moralo zvi-
šati, pri tem pa treba paziti, da se
kar najbolj mogoče sorazmerno za-
dene celo davčno moč dežele, ne,
pa morda le naše vinogradnike. Kar
se tiče izdatkov za uravnavo Soče,
naj bi se mislilo tudi na to, da slo-
venski del dežele za to ogromno
investicijo ni prejel še nobenega na-
domestka. O teli stvarih bomo še
poročali.

Ko je bil dnevni red izčrpan, so
vložili trije poslanci interpelacije, i.
s.: poslanec Mikulč interperira vlado
radi nameravanega bordela v Tol-
minu. Poslanec Dominiko interperira
glede ureditve predpisov o kozji reji
namestništvo, ki stvar skoraj že 10
let pušča brez odgovora. Poslanec
Furlani stavi predlog, s katerim se
vlada pozivlja, naj se v novi trgovin-
ski pogodbi z Italijo ozira na varstvo
goriških kmetijskih pridelkov, osobito
zgodnjega sadja, krompirja itd., ka-
tere je vsled modrosti naših držav-
nikov mogoče ceneje izpeljati na
Dunaj iz Neapolja kakor iz Gorice.
Poslanec Kovač interperira vojnega
ministra zaradi smodnišnice pri Aj-
dovščini, ki pomeni za kraj veliko
nevarnost vsled prevelike bližine.
Seja je končala ob pol 7. zvečer. De-
želni glavar je zborovanje zaključil
z opombo, da prihodnjo sejo naznani
poslancem pisanim potom.

Slovenska zemlja.

Z GORENJSKEGA.

Tukaj v Otočah so priredili že-
lezničarji 1. tega meseca plesni ven-
ček, ki je nad vse lepo uspel. Restav-
racija Ivana Markina je bila jako lepo
dekorirana, tako, da je bil res lep
užitek. Ljudstva je bilo polne pro-
store. Godba je povoljno svirala, tako
da so se plesalci vrteli do ranega
jutra. Vse prizadevanje proti plesu
našega župnika Jožefa Vrankarja, je

bilo brez uspeha. Mi smo teh misli,
ako v Ljubljani v „Unionu“ sme kle-
rikalna gospoda plesati, da se en de-
lavce ali kmet tudi sme parkrat zavrti.
Zadnjič je župnik imenoval one,
ki plesamo, „Pagane“. Mi pa vpra-
šamo gospoda župnika, ali oni devi-
čniki in devičice, ki plešejo v „Unio-
nu“ niso pagani? Nam se res čudno
zdi, da oni klerikalci ki žive od kmet-
ov in delavcev, plešejo brez greha.
Nas pa, če plesamo, se imenuje za
pagane. Res lepe čase imamo Kranj-
ci pod farško strahovlado. Pa vse
mine, pa bo to tudi. Kakor hitro se
bodo kmetje in delavci skupaj zdru-
žili in vzeli bič v roke in rekli: „Šu-
steršič, sedaj si nam že dosti dolgo
gospodaril s svojo pogubonosno poli-
tiko, Krek, mi te ne maramo več, ker
nimaš kranclna, Lampek, ti si nam
že napravil elektriko, si že zaslužil
„penzijo“. Takrat bo na Kranjskem
takoj holše. Lampetu pa svetujemo,
da naj že našo občino nikar v drugih
občinah ne zabavlja, naj ne igra uloge
klepetave babe. Ako ima nam kaj
povedati, naj pride v našo občino. Mi
mu bomo že povedali, da v naši ob-
čini že dobro svetli elektrika. Če bi
se nad vsemi občinami tako zdaniho,
potem bi Vam takoj odzvonilo. Na
svidenje!

IZ ŠMARJ PRI AJDOVŠČINI.

Ako pogledamo našo občino v
napredku, dobimo, da smo prav tam,
kjer smo bili pred več leti. No, nekaj
smo vendar napredovali, saj mislim,
da imamo največje doklade v tem
sodnem okraju in to je vendar nekaj
saj je več, kot je bilo nekaj. Torej
smo napredovali — ma — v nakla-
dah. Ne rečem, da naši očete slabo
gospodarijo — ma — nekaj drugega
je in sicer, da trije podžupani, tudi g.
župan, in še tajnik na vrhu, ne vedo,
kaj je proračun. Rečem vam, da to
so za nje španske vasi.

Gotovo bode marsikateri za-
nimalo vedeti, kako so taki junaki
prišli do te šarže. No, sam si sebe
volim. Kaj je uganjala ta garda ob
čas občinskih volitev? Vse so vam
obljubili, a storiti ne morejo ničesar,
ker ne vedo, ne kaj bi delali in tudi
ne kako. Da, grozno so letali po ob-
čini razni širokohladeži, vrtoglavci,
krivonosci in zakaj so se pulili ti
ljudje?

Pokojnemu županu se je sanjalo,
da vidi pred seboj čudno pošast, ki
mu hoče vzeti županski stolček, na
katerem sedi že toliko let. Naenkrat
se prebudi, skoči pokoncu, pomisli
nekoliko in pride na to, da so bile le
gole sanje. »Pa sanje se rade ures-
ničujejo,« si misli, »in ko bi se, kaj po-
tem! Kaj ne bode moj sin, ko zna
vendar tako lepo skakati na mizo,
naslednik na županskem stolcu. Kaj
naj napravim, ko sem mu obljubil, da
dobi po treh letih moje mesto!«

Prvo nedeljo po teh mučnih sa-
njah skliče v občinsko pisarno nekaj
svojih mož, ki tako radi sede v sta-
rešinstvu in jim pravi:

»Huda se nam piše, pa v delu je
rešitev! Ako zmagamo, potem boste
vi Matevž, vi Tone in vi Tone moji
podžupani, saj vem, da ste radi, zato
potrudite se, da zmagamo!« Nato
vzame kapo sluga, v kateri je hranil
odlikovanja za svoje podžupane ter
jim začne deliti medalje. Od radosti
so vsi trije poskakovali in se klanjali
dobrosrčnosti županovi. Matevž se
ob poklonu udari v mizo, Tone pa de-
kla klobuk na tla, Tone Velikemu
pa počasi. Skrbno vsak shrani
svojo medaljico; Matevž jo obesi na
beko, privezano h lilačnemu žepu,
Tone iz Svinega jo pritrji na klobuk.
Tone Veliki pa na prsa. Bahato so se
držali naši podžupani ter se razšli
po vasi izvrševati naročeno jim na-
logo, oznanjevat županov evangelij.
Tako je, kdor dobi v odlikovanje
križec ali medaljico, mora delati za
onega, ki mu jo da in naši medaljčari
so se tega zvesto držali.

To je bil prvi dan velikih slavnosti,
ko so bili v naši občini prej iz-
voljeni podžupani, kot pa starešine.
Taki moške zaslužijo, da jih pozna
cela slovenska zemlja in zato hoče-
mo poskrbeti, da se bodo ta imena
ohranila za vedno v slovenski zgodo-
vini in še z zlatimi črkami jih vpise-
mo. Tudi »Neža« jih bode zaznamo-
vala v trajen spomin. Naša občina
pa naj se tudi vsaj toliko zaveda, da
te može pri prvi seji imenuje čast-
nim občanom, nadalje naj se odloči
potrebni znesek, da se jim napravi
dostojen spomenik, katerega naj bi
se postavilo pred cerkev, da bi mladi-
dino izpodbujal k takim delom, kakr-
šne so izvrševali ti možaki. Tudi na-
pis naj bi bil primeren, no, to pa po-
skrbi »Neža«.

Se vidimo še! Z Bogom medalj-
čarji in g. župan, pozdravite doma!

PREDPUST V DOBRNIČU.

Dne 26. januarja smo imeli pri
nas svatbo po novem načinu. Prav
žalostna ženitnina je bila, brez god-
ca, brez oglarjev, orožniki so okoli
hodili ravno tako kakor pred nekimi
leti za cigani. Vsako leto je slabše,
pa zakaj? Zato, ker regira po naši
fari prokleti klerikalizem.

Ni ga kraja na Kranjskem, da bi
bil tako malo izobražen kakor ravn-
o v Dobrniču. Vse prekomandira
naš dušni pastir Tomaž Rožič, žup-
nik v Dobrniču.

Ravno tako je skomandiral za
gori omenjena poročena. Poročena
sta bila v Dobrniču v župni cerkvi;
po poroki so šli v gostilno malo se
okrepčat. Potem pa na vozove, pa
hajd domov v Knežjo vas. Po poti
smo samo slišali »ju, ju, ju, hu,« mis-
kontar je pa kontra bas spuščal, ta-
ko, da nismo slišali ne miskontarja

ne basa. Dospeli smo domov v Kne-
žjo vas. Zenin in nevasta sta šla v
hišo in najprvo sta morala odmoliti
vse tri rožnivece, potem so šele
malo gorkoga dobili v želodec.

Seveda vsa klerikalna banda se
je privlekla v Knežjo vas. Izborne
pevke iz Dobrniča, organist in žup-
nik, kratko rečeno, vsa klerikalna
banda iz Dobrniča.

Koliko so morali nakuhati in
speči, da je bilo dovolj? Le samo za
voglarje ni bilo nič.

Pa kaj še novega se godi po
Dobrniški fari?

Zalibog, prav slabe čase smo
dočakali. Sedaj je čas veselja, če
ravno ne celi predpust. Nam so višji
predstojniki strogo prepovedali vo-
glarijo. Oh, joj, sedaj je sitnost, kdor
se kam gane, da bi zapel, ga že ča-
kata dva orožnika, da ga brž popi-
šeta in potem pa dobi dotični stano-
vanje, preskrbljeno v speh - kamri.
Le pri tej ženitnini ni dobrniške fan-
te nič mikalo na voglarjo. Kaj so se
pa hoteli matirati in peti za prazen
nič. Dobrniška garda je bila toliko
časa na ženitnini, da so vse spili in
snedli. Župnik Tomaž Rožič z Do-
brniča se je peljal ob 11. uri zvečer
domov z organistvo soprogo, pevke
in organist so pa do 4. ure zjutraj je-
dli in pili.

Tako se vrše svatbe po novem
načinu. Končno pa nam ni nič za vo-
glarejo; le naj spravijo klerikalci vso
voglarjejo v svoje bisage, ki niso ni-
koli polne.

Stajersko.

Deželni zbor bo — piše kore-
spondenca Austria — deloval. Po-
gajanja ces. namestnika zlasti s slo-
venskimi klerikalci, so imela baje
uspeh in se je grof Clary že odpe-
ljal na Dunaj, da tozadevno konfe-
ra z grofom Stirghkom. Po vesteh
»Austrije«, so voljni Slovenci pre-
pustiti zasedanje, če ne pride na
dnevni red predloga o zvišanju de-
želnih doklad in ona davka na vred-
nostno pridobitno. Vrh tega zahte-
vajo slovenski klerikalni poslanci
debatu o lokalnih železnica, za čimur
stremijo tudi stranke večine, ki
sploh žele, da pride do februarške-
ga zasedanja deželnega zbora. Gla-
som imenovane korespondence, mo-
ral bi se potem sestati deželni odbor
že 10. t. m. k tritedenski zaseda-
nju. — Tako korespondenca »Au-
stria«. Kako bo v istini, se pokaže že
v par dnevih. Optimisti so vedno
glasni.

Nemci med seboj. Dne 1. t. m.
so zborovali pripadniki stranke
»Deutsches Zentrum« v Unterprem-
stättu. Na zborovanje pa so prišli
tudi pristaši viteza Hohenbluma in
prišlo je opetovano do hudih spopa-
dov in krvavih pobojev. Vitez Panz
in poslanca Brandl in Neunteufel, so

LISTEK

M. ZEVARO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

»In jo uničiti!« je dejala Alisa ter
zardela. »Uniči jo takoj, pred mojimi
očmi!«

»Ubogi maršal!« je zamrmrala
Lavra, stopila na stol in snela sliko.
Raztrgala jo je na kosce in jih
vrgla v ogenj.

Alisa je prisostvovala temu po-
četju, ki ga je bila zaukazala sama,
ne da bi rekla besedo.

Nato se je spustila v velik nasla-
njač in iztegnila roke proti plamenu,
kakor da jo zebe.

»Lavra,« je dejala v nekakšni
zadregi, v petek zvečer pride sem-
kaj mlad mož ...

Starka, ki je zrla s čudnim sme-
hljajem na ustinah na poslednje
ostanke portreta, zvilajajoča se v pla-
menu, je obrnila pogled na deklico.
Izkušala je dati svojim očem izraz
sočutja.

»Zakaj me gledaš tako?« je de-
jala Alisa. »Pomiluješ me, kaj ne da?
Ah, da, res sem vredna pomilovanja.
Toda poslušaj me dobro ... tisti mla-
di mož bo prihajal vsak ponedeljek in
vsak petek ...«

»Kakor prejšnji!« je menila Lav-
ra, dregaje v ogenj.

»Da, kakor prejšnji ... zakaj po-
nedelki in petki so edini dnovi, ko
sem prosta ... Saj razumeš, česa se
nadejam od tebe, dobra Lavra?«

»Razumem dobro, Alisa. Zdaj po-
stanem spet vaša sorodnica, vaša
stara sestrčina?«

»Ne, rekla sem, da si moja teta.«

»Dobro. To je povišanje. Vaš no-
vi gost bo menda inenitnejši od mar-
šala Danvilskega.«

»Molči, Lavra!« je dejala Alisa
zamolklo. »Henrik de Monmoransi je
bil samo moj ljubimec.«

»In ta?«

»Njega ljubim ...«

»Pa onega drugega! ne marša-
la ... marveč prvega — ali niste nje-
ga tudi ljubili?«

Alisa je prebledela.

»Markija de Pani - Garola!« je
zamrmrala.

»I, koga pa! Sicer pa — ali ve-
ste, kaj je s tem dobrim markijem?«

»Kako naj vem!«

»Stopil je v samostan!«

Alisa je vzkrinknila.

»Čudite se, kaj ne da? In ven-
dar je res! Ta trojni vrag, sabljač,
pretepač in junak vsakateri orgije
— on je zdaj častitljiv karmelit ...

Menih s štiriindvajsetimi leti! Kdo bi
bil sanjal to o sijajnem markiju! ...

Včeraj je pridiljal proti hugenotom.«

»Menih! Marki de Pani - Garo-
la!« je mrmrala Alisa.

»Zdaj se imenuje prečastiti Pani-
garola!« je odgovorila starka. »Takš-
no je življenje. Včeraj še vrag, danes
angel božji ... ako ni ravno narobe.
Toda vrnilo se k vašemu mlademu
možu. Kako mu je ime?«

Alisa de Luks je ni slišala. Po-
topila se je bila v globoke misli. Nje-
no obličje se je bilo pokrilo z mrklm
izrazom, ki se je razjasnil še le pola-
goma.

»Oh, če bi bilo mogoče!« je za-
mrmrala. »Bila bi svobodna! ...

Praviš,« je rekla na glas, »da je šel
marki v menihe? ... V kateri red je
stopil? V kateri samostan?«

»Pri karmelitih je, na griču sv.
Genoveje.«

»In kje pridiga?«

»Pri Sen - Žermenu Okseroaš-
kem, kjer ga poslušajo vedno množica
ljudi. Najlepše dame hočejo biti nje-
gove spokornice. Koliko odvze mo-
ra dajati zdaj, ko je nekaj pogubil
toliko duš!«

»Pri Sen - Žermenu Okseroaš-
kem. Dobro, Lavra; lahko mi rešiš
življenje, ako hočeš ...«

»Kaj naj storim?«

»Preskrbi mi priliko, da se izpo-
vem markiju ... prečastitemu Pani-
garoli.«

Starka je zapčila pogled v Aliso;
toda videla je samo obraz, spačen v
globoki bolesi in vendar tudi ozar-
jen z neizmerno nado.

»Oho! si je dejala, »tu tiči skri-
vnost, ki jo moram izvedeti ... Lah-

ka reč ne bo,« je nadaljevala, odgo-
varjaje Alisi. Prečastitega oblegajo
neprestano ... a naposled utegne se
mi posrečiti, posebno če povem, ka-
tera spokornica si želi duhovne po-
moči prečastitega očeta.«

»Bog ne daj, da bi mu povedala,
da sem jaz!« je viknila Alisa. »Poslu-
šaj, Lavra, dobra moja Lavra; ti veš
kako rada te imam in kako ti za-
pam: saj si me rešila že enkrat ...«

»Da, zaupate mi; in vendar mi
še niste povedali imena mladega
moža, ki pride k vam ...«

»Pozneje, Lavra, pozneje ... Vi-
diš, to ime je skrivnost, strašno
skrivnost, in jedva si ga upam izreči
sama v svojem srcu, ker se bojim,
da začuje kdo njegov utrip in ugan-
strašno tajnost, ki jo skriva ... Vidi
samo, da ga ljubim ... oh, tako, da
bi dala življenje, ako bi ga trebalo
rešiti ali mu vsaj prihraniti le eno
muko ... Saj je trpel toliko! ... In
kdo ve, kakšne muke so mu še na-
menjene! ... Ne morem ti povedati,
kako ga ljubim! Zdi se mi, da me je
očistila ta ljubezen do njega ... da
mi obeta radosti, ki jih nisem vred-
na. Oh, zakaj nisem več čista dev-
ca, ki me smatra zanjo! Zakaj mu ne
morem nuditi več nego oskrnjeno
telo in uničeno dušo! ...«

Sklenila je roke in jih stisnila
krčevito.

»Ne morem ti povedati njego-
vega imena, Lavra! Zato, ker ga
ljubim! ... Boljše bi bilo, da umrem

kakor da razodnem, kdo je ... Toda
poslušaj ... Ti veš, kaj trpim v bli-
žini te preklete Katarine. Ti veš, ka-
ko me je groza pred seboj! Ti veš,
da sem se hotela umoriti, v svesti si
svoje podlosti ... in da bi bila mrt-
va brez tebe, brez tvoje skrbi, ki
me je oživila, brez tvoje materinske
nežnosti, ki me je tolažila! ... Vidiš,
in danes je potreba večja nego kdaj
poprej, da neham biti orodje v rokah
te krute ženske kakor toliko nesreč-
nic. Kakšno orodje! Orodje nizkot-
nega ovaduštva, podlih spletk in po-
gostoma tudi smrti! Moje telo je iz-
ročeno pohotnosti njih, ki mi jih ona
zaznamuje! Na blazinah svoje po-
stelje moram prežati na tajnosti svo-
jih ljubimcev! Kadarkoli mi ukaže
kraljica, moram igrati to podlo ko-
medijo ljubezni! Oh, vidiš, to je stra-
šno! Tega me je groza, zblaznela bi,
kadar pomislim, da so moji objemi
smrtonosni in da moram izročiti
smrti vsakogar, ki ga omamin s
svojimi poljubi! ... In zdaj, zdaj, ko
ljubim — ali razumeš zdaj to mojo
grozo? Ali razumeš, da se moram
rešiti te neizmerno sramote in stra-
šnega trinoštva, ki me dela kreatu-
ro, kateri ni imena niti primere! ...«

Zajokala je krčevito.

»Bežite, bežite!« je dejala stara
Lavra, »vse to mine. Trdni ste in
razburjeni; treba vam je samo ma-
lo počitka, pa zbeže vse te črne ni-
sli ...«

(Dalje.)

prilili v avtomobilu na zborovanje, a so imeli orožniki vso polno dela, da so obranili šoferja, kolega so skušali napasti Hohenblumovi z noži.

Za 40.000 K je nazadoval letos v januarju nemški »Schulvereine« proti januarju lanskega leta. Prvič se je — januarja lani — nabralo 175.000 K, letos pa je 135.000. Nemci so tudi letos pričakovali, da bodo imeli velik prebitok, kar se pa ni uresničilo. Ker vidijo to nazadovanje pripisujejo sedaj njega krivdo lanskim krizi. Ta okolnost bo pač res mnogo kriva. Mnogo pa bo tudi vzrok, da uvidevajo zmernejši nemški elementi vso sramoto, ki tiči v brez značajni gonji proti Slovanom, zlasti še proti Slovincem. — Na vsak način pa je tudi 135.000 K velika vsota, zlasti še, če pomislimo, da se jo je pobralo v teku enega meseca. Za nas štajerske Slovence je to zlata vreden nauk, da moramo napeti vso požrtvovalnost in zbirati brez prestanka za D. C. M. Saj je sedaj ravno štajerska narodna meja na vrsti, da ji poskrbi D. C. M. potrebno šolstvo. »Eden za vse in vsi za enega«.

Maribor. (Odhodnica.) Dne 31. januarja so priredili davčni uradniki svojemu bivšemu predstojniku, nadzorniku in ces. svetniku Rohrerju odhodnico in restavraciji tukajšnjega juž. kolodvora. Z Rohrerjem odhaja iz naše davkarije mož, ki se je v polni meri zavedal, da je c. k. uradnik v dvojezičnem mestu. Znan in priljubljen — vsled svoje ljubeznivosti v vsakem oziru — oseba, je bila znana blizu in daleč. O. ces. svetnik Rohrer je obvladal slovensko prav dobro in se je posluževal povsodi, tako v uradu, kot v privatni družbi, koder je naletel na Slovence. Dostikrat je celo nekam ostentativno na cesti in drugje odzdravil slovenski. V Mariboru je služboval 20 let. Da bi še dolgo užival leta pokoja!

Leoben. (Zopet — defraudacija.) Minoli tork. popoldne so aretirali v Leobnu tajnika tamonjše trgovske in obrtne zbornice, dr. Huberta Reischla. Nadejana revizija je dognala v blagajni večji primankljaj gotovega denarja. Dr. Reischl je solastnik tvornice za papir »Omeigrube«, ki je prišla zadnje dni minolega tedna v konkurz. Domnevajo, da je vzel denar iz blagajne trg. in obrt. zbornice začasno, da pokrije svoj del pri imenovanju tvornici, kolega pa ni bil več v stanu pravočasno dobiti in položiti, ozir. vrniti blagajni zbornice.

Maribor. (Nesreča.) Pred par dnevi je šel 51letni delavec Škerbinc, stanujoč v Pobrežju, ob progi čez železniški most proti glavnemu kolodvoru. Pri tem mu je spodrsnilo in padel in tako nesrečno, da si je zlomil nogo v gornjem levem gležnju.

Ptuj. (Prijeta detomorilka.) Dne 29. m. m. je prišla h kočarju Jakobu Vrečarju v Stukovcih neka ženska, ter ga prosila prenočišča. Vrečar, ki je takoj spoznal nje kritični položaj, ji je dal postlati poleg svoje žene. Ob 3. jutraj se je neznanica odstranila iz sobe, a se kmalu zopet vrnila ter vstala ob 7. jutraj in odšla proti Ptuj. Pri pospravljanju in postavljanju na sta naletela Vrečarjeva na sumljive sledove in poškodovala orožnike. Na lice mesta so privedli tudi ptujskega policijskega psa »Lur«. Zival je najprej našla v Vrečarjevem ležalu pod listjem mrtvo, novorojeno dete ženskega spola, zatem pa se je spustila po sledu za detomorilko in jo izsledila v Karčovin pri Ptuj. V hiši posestnice T. Vezjakove. Detomorilka je v letu 1885. blizu Radgone rojena Neža Vogrinec, ki je bila zadnje čase uslužbena na Ogrskem. Svoje delanje je priznala, a dejala, da je izvršila vsled obupa in nedostajanja gmotnih sredstev za vzgojo otroka. Izročili so jo mariborskemu okrož. sodišču. Obdukcija bo dognala, ali je »Vogrinceva« dete sama zadavila, ali pa, če se je v listju zadušila oziroma zmrznilo vsled mraza.

Goriško.

Gorica. »Slovenec« se je začel zadnje čase redno vmešavati v naše narodno - politične razmere. Ni mu zadosti, da širi sovraštvo in politično brezdelje doma v kranjskem vilafetu, ampak hoče tudi pri nas vsiliti svoje »brezdomovinske« principe. »Slovenec« je glasilo klerikalne stranke, ki je sovražnica vsakega napredka in narodne samostojnosti in je kot tak pri nas nemogoč. Na Goriškem, kakor sploh v slovenskem Primorju, je ljudstvo preveč zavedno, da bi se dalo zvoditi od kranjskih klerikalcev, ki so v prvi vrsti poklicani, da pobirajo milostne odpadke sl. avstrijske vlade in ližejo pete avstrijskim Nemcem. Svoje brezdomovinstvo in protinardno mišljenje kažejo povsod, kjer se gre je za drobtinico častihlepnosti. Za ljudsko in narodno samostojnost so storili do sedaj prazen nič. Ker je

vladno zastopstvo slovenskega naroda (na Kranjskem in Štajerskem) večinoma v klerikalnih rokah, zato so začeli zadnji čas prav nečedno škiliti po naših solnčnih krajih. Ustanovili so brezdomovinski in protinardni »Novi čas«, katerega širijo s pomočjo narodno obrambne klerikalne »Slov. Straže« zastoj ali pa za par krajcarjev med našim ljudstvom. »Novi čas« — s križem na čelu in škofovim blagoslovom — širi sovraštvo proti vsem, ki niso slepi pristaši vladne klerikalne stranke. Tako se dela z dovoljenjem preč. nadškofijskega ordinarijata. Za danes povemo »Slovenec«, da pri nas ne bo dobil zaslužne kolajne, dasi ravno je začel ob enajstri uri brenkati na narodne strune!

Gorica. Naši klerikalni fantalini prirejajo tudi letos predavanja na katoliški podlagi. Zadnjič je govoril znani teolog v tlačali Terseglav. Mislimo, da bi bilo bolje za njega, da bi svoječasno ostal v Gorici in se posvetil katoliški teologiji. Seveda! Pač naravno! — Kmalu pa pride vodja štajerskih klerikalcev, vsemogočni kaplan dr. Korošec. Govoril bo o trizizmu, kakršnega so skušali klerikalci v svojih glavah. Svetovali bi mariborskemu škofu, da bi se malo bolj brigal za svojega kaplana na Koroški cesti, kjer je svoj čas udeleževal naravnemu »dualizmu«. Naj ne misli Korošec, da je zadosti, ako kdo politizira na katoliško - avstrijski podlagi! Kot duhovnik bi moral vedeti, da veljajo tudi za njega — in sicer v prvi vrsti — mašniške dolžnosti. Toliko za sedaj! Če bo pa kaj preveč driljal po liberalnih, bom povedali marsikaj »liberalnega« o njegovem delovanju za političnimi kulisami.

Kranjski deželni zbor.

Otvoritev.

Zasedanje kranjskega deželnega zbora se je imelo otvoriti včeraj ob 11. uri dopoldan, pa je začela seja še-le ob tri četrt na dvanajsto uro. Četudi je bila maša v stolni cerkvi že ob desetih in bi se deželni zbor lahko otvoril ob določenem času.

Nekateri poslanci so čakali na začetek seje v dvorani, drugi pa na hodnikih in v klubovih sobah, ampak takoj na prvo znamenje električnih zvoncev so prišli vsi v dvorano — tudi škof Jeglič kot edini virilist v zbornici, ako izvajamo veleposestnike, ki so de facto tudi samo nekaki virilisti, ampak vsaj formalno se jih lahko smatra za »izvoljene« poslance, ker pride na vsakega »poslanca« iz veleposestva vendar kakih pet volilcev.

Dež. predsednik bar. Schwarz je prišel v zbornico v fraku in ravnatko tudi deželni glavar dr. Šusteršič, ki ni zavzel svojega »prestola«, temveč je stal med klerikalnimi poslanci. So šli je »novinci«, od katerih vzbujata posebno pozornost državni poslanec dr. Ravnihar, ki se je vsedel zraven dr. Tavčarja in simpatični belokranjski ljudski tribun Mazelle, ki se je vsedel zraven dr. Trillerja. Samozavestno je tudi držanje novega poslanca notranjskih mest Jos. Lavrenčiča, pl. Šuklje se pa vede, kakor bi že več let sedel v deželnem zboru, kar ni čudno, saj mu je bil oče znamenit parlamentarec.

Baron Schwarz je držal nekaj »cercle« v dvorani, in sicer se je najprej prav prijazno menil z nemškimi aristokrati, potem je pa podal roko tudi nekaterim slovenskim plebejem iz obeh strank. Zabavno je bilo gledati vse to, še zabavnejši je bil pa

Schwarzov otvorilni govor.

Kaj posebnega ni deželni predsednik nič povedal in zabeležiti je samo njegovo hvalevredno izjavo, da vlada pričakuje, da se zvišajo plače ljudskošolskega učiteljstva. Zabavno je pa bilo poslušati njegov govor zato, ker je izgovoril vedno po en odstavek v slovenskem, potem zopet po en odstavek v nemškem jeziku in človeku se je zdelo, da poslušajo kako staromodno ljubljansko damo, ki govori pol slovensko in pol nemško. Saj ni kriv baron Schwarz, da mora tako biti, ampak volilni red, ki daje 47 nemškim aristokratom deset poslancev, na katere se deželni predsednik mora ozirati, tudi ako se ne bi hotel (no, pa baron Schwarz se prav rad ozira po njih), ako bi pa ta privilegij odpadel, ne bi bilo v deželnem zboru razum kočevskega nobene nemškega poslanca in baron Schwarz bi govoril tako, kot govorijo novodobne slovenske ljubljanske dame, namreč slovensko in bi k večjemu na koncu privoščil še par lepih in prijaznih besed kočevskemu poslancu — v nemškem jeziku. To se mora tudi zgoditi, srednoveški privilegij se morajo odpraviti, delati na tem z vso odločnostjo je sveta dolžnost obeh slovenskih strank v deželnem zboru.

Govoru deželnega predsednika je sledila najprej zaobluba in potem programni govor deželnega glavarja, ki tudi ne vsebuje nič posebnega, pač pa moramo omeniti, da je govoril tudi deželni glavar o zboljšanju učiteljskih plač, od česar bo imeli korist »ljudstvo in oni, ki od šole in za šolo živijo« (učitelji).

Končno je še deželni glavar omenil petdesetletnico rojstva nadvojvode prestolonaslednika Franca Ferdinanda in pozval poslance, da zaključijo trikratni »živijo« cesarju, kar se je tudi zgodilo in sicer so slovenski poslanci klicali »živijo«, nemški »hoch«, deželni glavar pa — v obeh deželnih jezikih, kar je napravilo na Nemce prav dober vtis, slovenski poslanci obeh strank in posetniki galerije so si pa mislili, da je bil oni »hoch« iz ust slovenskega deželnega glavarja odveč in da bi zadostoval plebejski slovenski »živijo«, posebno ker se še ni zgodilo, da bi štajerski ali koroški deželni glavar klicala »živijo«. No, pa vsi ljudje ne morejo biti enakih misli. Dr. Šusteršič hoče biti pravičen nasproti nemškim aristokratom, da more biti čim krivičnejši nasproti — slovenskim naprednjakom.

Potem so poslanci po abecednem redu pristopili k deželnemu glavarju, mu segali v roko in se zaobljubljali, da bodo cesarju zvesti in pokorni. Za provizorična zapisnikarja imenuje deželni glavar posl. Šukljeja in barona Borna, za tem se je pa v krajšem govoru, ki so ga vsi poslanci poslušali stoji, spomnil pokojnega posl. dr. Ignacija Žitnika, ki je umrl kmalu po volitvah, bil je pa 25 let (od leta 1889.) dež. poslanec in ena najmarkantnejših osebnosti v deželnem zboru.

Sodišče zahteva izročitev posl. Perhavca zaradi žaljenja časti in poslancu dr. Ravniharja pa zaradi prestopka tiskovnega zakona (ker ni hotel priobčevati »Sl. N.« Lampetovih popravkov).

Za zapisnikarje so bili izvoljeni: iz kurije veleposestva baron Born, iz mestne kurije Milan pl. Šuklje, iz kmetске kurije R. Dermastija in iz splošne kurije J. Mihečič, za reditelje pa: baron Apfaltrern (veleposestvo), Jul. Mazelle (mesta), Jos. Zure (kmetске občine) in Fr. Kobi (splošna kurija).

Volitve v odseke.

V disciplinarni odsek so bili izvoljeni: dr. K. Triller, Fr. Jaklič, M. Dimnik, R. Dermastija in baron Born — za namestnike: dr. Fr. Novak, J. Mihečič, M. Perhavc, Zure in grof Margheri; v petičijski odsek: Jos. Turk, Fr. Demšar, J. Piber, Drobnič, Lušin in baron Rechbach; v finančni odsek: dr. K. Triller, dr. Krek, Fr. Kobi, Jos. Lavrenčič, dr. V. Gregorič, Jos. vit. Pogačnik, Dermastija, Galle, Jarc in Schollmayer-Liechtenberg; v upravni odsek: pl. Šuklje, Fr. Povše, J. Piber, Mulley, J. Mazelle, Iv. Lavrenčič, Fr. Jaklič, Mihečič, Hladnik in baron Liechtenberg; v ustavni in občinski odsek: dr. Ravnihar, Fr. Demšar, Zure, Vehovec, dr. Eger, dr. Novak, Ev. Jarc, Zure in prof. Barbo; v imunitetni odsek: dr. Novak, Fr. Drobnič, Fr. Kobi, dr. Pegan, Perhavc in baron Born; v verifikacijski odsek: doktor Ravnihar, Lovšin, dr. Zajec, Evgen Jarc, dr. Pegan in dr. Eger; v odsek za letno poročilo: A. Ribnikar, M. Perhavc, Fr. Kobi, Škulj, Dimnik in knez Windischgrätz.

Za časa petminutnega odmora, ki ga je v to svrto odredil deželni glavar, so se odseki knostiturali, potem pa je prišla na dnevni red

volitev deželnega odbora

in so bili izvoljeni: iz mestne skupine dr. Karel Triller z 9 glasovi, iz kmetске skupine dr. Evgen Lampe s 15 glasovi, iz splošne kurije dr. Vladislav Pegan z 8 glasovi, iz vse zbornice dr. Ivan Zajec s 27 glasovi in iz veleposestniške kurije grof Barbo z 9 glasovi. Za namestnike so bili izvoljeni: dr. Novak, Ivan Lavrenčič, Karel Dermastija, dr. Vinko Gregorič in baron Apfaltrern.

Odsekom se izročita poročila deželnega odbora o začasnem pobiranju deželnih doklad za leto 1914. in o novih volitvah.

Za pravice slovenskega naroda.

Povodom 500letnice zadnjega ustoličenja koroškega vojvode na Gosposvetskem polju in povodom nečudenega preganjanja Slovencev na Koroškem je vložil dr. I. Tavčar s tovariši naslednji nujni predlog:

Deželni zbor skleni:

1. Ob bližajoči se 500letnici zadnjega ustoličenja koroškega vojvode na Gosposvetskem polju izreka deželni zbor vojvodine Kranjske koroškim Slovincem svoje simpatije, zagotavlja jim svoje bratske ljubezni.

2. V imenu celokupnega slovenskega naroda protestiramo najodločnejše proti nečuvstvu žalitvi koroških Slovencev, ki jo smatramo za žalitev slovenskega naroda sploh in ki je došla aprobacijo od naučnega ministrstva s tem, da je poraba Ebnerjeve knjige »Landeskunde von Kärnten« dovoljena v koroških šolah. Stavek v tej knjigi: »Das Volk aus der windischen Gegend hat überhaupt keinen guten Ruf im Lande«, ki ni samo razžalilo, ampak tudi lažljivo, zahteva, da se uporaba imenovane knjige takoj prepove, krivci pa kaznujejo.

3. Centralna vlada se pozivlja, naj nasproti Slovincem, naj biva to ti klerikali v naši državi, določilo člena XIX. državnega osnovnega zakona izvajala popolnoma nepristransko in pravično.

Sličen nujni predlog je vložil tudi dr. Lampe in ker je klerikalcem v zadnjem času nekaj od tega, da se jih smatra za branitelje slovenske narodnosti, je dal deželni glavar v razpravo Lampetov nujni predlog, ne pa tudi dr. Tavčarjevega.

Dr. Lampe je svoj nujni predlog utemeljeval odločno in je izjavil, da bo morala vlada posebno po zadnjih zmagovitih vojnah na Balkanu posvečati večjo pozornost Jugoslovani, katerih narodna samozavest je narasla in vlada jih bo morala zadovoljiti, ako jih hoče privežati na državo. Posebno razmere na Koroškem so upravičeno skandalozne (na Kranjskem tudi! Op. por.), one ustvarjajo trajno nezadovoljnost slovenskega naroda in so v sramoto državi.

Vsi slovenski poslanci so glasovali za nujnost, ki je bila sprejeta in Lampetov predlog je bil izročen ustavnemu odseku. Aristokrati niso glasovali za nujnost in s tem so pokazali vnovič, da so vse njihove fraze, češ, da so za mir med narodi, navadna farbarija, na katero pa nihče nič ne da, ker vsi dobro vedo, kako zagriženi nemški nacionalci so kranjski nemški aristokrati, ki pravijo za sebe, da so »državo ohranjajoči elementi« pa so navadni kaznivi, ki odobravajo pisavo »Šuftenblata«.

Nujni predlogi naprednih poslancev.

Razen omenjenega dr. Tavčarjevega nujnega predloga so vložili narodno-napredni poslanci še naslednje nujne predloge in interpelacije:

Za regulacijo učiteljskih plač.

Poslanec dr. Ravnihar in tovariši so vložili ta-le nujni predlog:

Deželni zbor skleni:

Učiteljske plače se regulirajo še v tem zasedanju deželnega zbora z veljavnostjo od 1. januarja 1914 dalje in v smislu plač državnih uradnikov od 11. do 8. činovnega razreda. V pokritje te regulacije se porabijo državni preodkazi, namenjeni deželi Kranjski.

Splošno veljajo načela:

1. Enakemu delu — enaka plača; torej se odmerijo učiteljicam in učiteljem enaki službeni prejemki.

2. Glede službene dobe mora veljati določilo § 56. drž. šolskega zakona.

3. Vološka leta prizadetih učiteljev naj se štejejo v službeno dobo.

4. Starejši učitelji, oziroma starejše učiteljice ne smejo biti ob tej regulaciji prikrajšani.

5. Stalne prejemke dobiva vse učiteljstvo do izpita usposobljenosti.

6. Uvede se časovno napredovanje.

7. Opravilne doklade voditeljev, oziroma voditeljice se odmerijo za enorazredno po 200 K, za vsako višjo kategorijo šol po tolikokrat po 50 K več, kolikor je razredov, oziroma paralelk.

Načrt tega zakona izdelata združena šolski in finančni odsek.

Železniška zveza Rogatec-Brežice-Novo mesto.

Posl. pl. Šuklje in tovariši so stavili ta-le nujni predlog:

Visoka zbornica skleni:

Deželni zbor kranjski pozivlja c. kr. vlado, da sprejme železniško progo Rogatec - Brežice - Novo mesto v vrsto onih železnic, ki se imajo graditi v bližnji bodočnosti, ter da izdelati kakor hitro mogoče podrobni načrt imenovane proge, in sicer na državne stroške.

Obenem se deželnemu odboru naroča, da po vsej možnosti pospešuje ugodno rešitev tega nujnega prometnega vprašanja.

Interpelacija poslanca E. Gangla in tovarišev na nega ekselencu g. deželnega predsednika glede na uradne razpise učiteljskih služb.

Paragraf 24. zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 22, določa, kako naj se uradno razpisujejo učiteljske službe.

V interesu učiteljstva in šolstva je, da se ne prezira ta zakonita določba, ampak da se službe razpisuje-

jo tudi v strokovnih javnih listih, ker so ti učiteljstvu bolj pristopni, nego mu je pristopen uradni list.

Stvari sami je v korist, da se ob tem upoštevajo predvsem tisti, ki po večkrat na mesec izhajajo, ki torej morejo razpisne pravočasno objavljati, da se ne zamudi stavljenega roka za vlaganje prošnji. Tu naj bodo merodajni zgolj stvarni oziri.

Podpisanci se usojajo gosp. deželnega predsednika kot predsednika deželnega šolskega sveta vprašati, hoče li vse potrebno ukreniti, da se ne bo zgostila čirana zakonita določba omejevala, ampak da se bodo službe razpisovale tako, kakor službi koristim šole in učiteljstva?

Nujni predlog poslanca E. Gangla in tovarišev.

Deželni zbor skleni:

C. kr. deželna vlada naj povzroči, da se z gradbo novega mostu čez Idrijco v mestu Idriji takoj začne in gradba čim bolj pospeši, da bo omogočen neoviran promet in da ne bo zdravje in življenje ljudi v nevarnosti.

Nujni predlog poslanca Josipa Lavrenčiča in tovarišev.

Deželni zbor skleni,

C. kr. vlada se pozivlja, naj ukrene vse potrebno, da se čim prej podaljša železnica od Postojne do Vipave ter s tem ustrezno nujni potrebi tamošnjega prebivalstva.

Nujni predlog poslanca Josipa Lavrenčiča in tovarišev.

Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da odredi vsa pripravljala dela za regulacijo Pivke in Nanošice ter ukrene vse potrebno, da se regulacija čim prej izvede, kakor to zahtevajo potrebe prebivalstva teh krajev.

Nujni predlog poslanca Josipa Reiserja in tovarišev v zadevi aktivitetnih doklad deželnih uradnikov.

Deželni zbor skleni:

Deželnim uradnikom se od dne 1. januarja 1914 naprej odmerijo aktivitetne doklade v izmeri I. plačilnega razreda aktivitetnih doklad deželnih uradnikov.

Deželni poslanec g. Mazelle in tovariši so predložili sledeča samostojna predloga:

1. Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da odredi vse predpriprave, da se čim prej podelijo občinska pot, ki pelje iz Krasinca čez Cerkevšče do Kala, ceste Črnomelj-Griblje, ter zgradi, kakor to nujno zahtevajo potrebe tega okoliša.

2. Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da izvrši vsa potrebna dela za gradbo vodovoda, ki bi preskrboval z vodo mesto Metliko, občine Radovica, Drašče, Suhor in Lokvico, ter druge na pomanjkanju vode trpeče občine metliške okolice.

Konec seje.

Deželni glavar je zaključil sejo ob pol 3. uri in zakazal prihodnjo v sredo, dne 11. febr. ob 11. uri dopoldan.

Omeniti je še, da zastopa deželni odbor v svojem poročilu o volitvah stališče, da se volitve v gorenjskih, dolenskih in notranjskih mestih niso izvršile pravilno, ker niso dobili volilne pravice kmetje, ki sicer ne stanujejo v mestih, pač pa plačujejo davek v mestih. O tem je sicer že govorilo upravno sodišče, ki se je izreklo proti temu nazoru naših klerikalcev, ampak dr. Lampe se ne briga veliko za razsodbe upravnega sodišča, temveč zastopa stališče, da je deželnozborski večini vse dovoljeno in čisto mogoče je, da pripravljajo klerikalci kako novo nasilje. Kmalu se pokaže, ako je to res ali ne.

Dnevni pregled.

Prince Wied je močan. Rumunska cesarica je napisala o Wiedu članek, v katerem je polno hvale. Wieda primerja z Lohengrinom. Wied je velik in močan (to bo rabiti!) gojil je šport in baje dvignil z eno roko marsikatero svojega tovariša (to bo tudi rabiti!) Prince Wied ima baje silno voljo — tako da se za nobeno ceno ne da ostrašiti, da ne bi šel v Albanijo. Ima močna pleča in je sploh orjak (bo vse prav prišlo!) Njegova žena je živila na Rumunskem in dvorno vzgojena. Živila je na nekem gradu in je morala večkrat plesati z gozdarji, lovci itd. ker ni bilo drugih plesalcev (to bo nji prav prišlo v Albaniji!) Sploh pravijo nemški listi: Wied in njegova žena sta kot nalašč za Albanijo.

Ni jim treba obupati. Včerajšnji graški »Šuftenblat« prinaša poročilo o stanju nemštva na Kranjskem v letu 1913. Članek popisuje nezvestobo Slovencev, ki so se postavili

na stran sovražnih Srbov — in zvestobo Nemcev, ki so bili pripravljeni zvesto braniti domovino. Na koncu pravi, da se Nemci dobro počutijo in da se jim ni ničesar bati za bodočnost... Mi tudi tako mislimo.

Bum, bum — saj ni rest! V zadnjem času so listi raznesli prav resne vesti o novi balkanski zvezi. Če je kakšna stvar, ki se pripisuje tej ali oni državi več ali manj neresnična, oziroma če je boljše, da se smatra za neresnična, tedaj prizadeta država demantira. V našem slučaju bi moglo glede nove balkanske zveze demantirati le balkanske države, toda to se ni zgodilo, pač pa nekaj še bolj čudnega: demantiralo je avstro-ogrsko zunanje ministrstvo, tedaj ministrstvo države, ki se je ona nova mogoča zveza na Balkanu ne tiče. Toda Berchtold misli drugače, oz. zagolopiral se je in hotel demantirati ter s tem dokazal, kako neprijetno ga je dirnila vest o novi zvezi. Wiener allg. Ztg. prinaša o konferencah v Petrogradu komunikacije zunanega ministra, v katerem si grof Berchtold sugerira, da se od pogajanj, ki se vrše med balkanskimi državami v Petrogradu absolutno ne more pričakovati nova grupacija držav na Balkanu in da so kombinacije zadnjega časa pretirane. V najhujšem slučaju more biti govor o srbsko-grški obrambni zvezi. (Ta pa že zdavnaj eksistira, kakor je povedal Pašić). Rumunska ni voljna pristopiti, ona hoče le regulirati. Vedno poln gorečnosti je grof Berchtold; sedaj se je lotil političnih uganjk in političnih prorokovanj.

Rusiji preseda. Organi avstro-ogrške vlade love na svojih mejah ruske in srbske državljane tako, kakor bi bili zajci in jih zapirajo. Ruski vladi se to početje zdi nekoliko pregoreče in zato kategorično zahteva, da se takšni slučajni ne ponove.

Važno za geometre in inženirje. Srbija potrebuje 200 geometrov in inženirjev. Pod tem naslovom piše »Češke Slovo« (list, ki izhaja v Avstriji) in je članek nekonsfisciran prišel; to povemo namreč radi cenovnega in deželne vlade) sledečo notico: 200 geometrov in inženirjev rabi Srbija za popis dežele Nove Srbije. Naloga geometrov in inženirjev je: 1. narisati v generalni štabelni mapi meje občin in obč. katastron skizma-koraki. Določiti lastnino — površino — kulturo itd. po predpisanih formularjih. Plača in ostali pogoji: Kdor z geometrov in inženirjev ima 3letno prakso dobi 500 dinarjev mesečno. Pri enoletni praksi 400 dinarjev mesečno. Pot do Beograda in nazaj se povrne. Prošnje do 28. februarja 1914 na »Ministarstvo Gradjevine za agrarno komisijo, Beograd«. Sprejemajo se le Slovani — od neslovenskih narodnosti ni sprejet nikdo!

Ali sme »Suffenblat« pozivati na bojkot? Gori imenovani »šmoka« ima vsak teden neko oslovsko prilogo »Deutsche Stimmen«, katere izgleda kot nekako glasilo kranjske deželne vlade in drugih podobnih uradov. V tej prilogi se vsak teden ljublj. kazinoti in nemški vladni organi izbruha svojo švabsko patriotsko dušo; denuncirajo, sramotijo Slovence in pozivajo na bojkot. Da se to vrši pod patronanco »visokih« uradov je razvidno iz tega, ker se sme v teh »oslovskih štimah« tudi pozivati na bojkot ne, da bi »vestni« državni pravdnik našel v tem kaj protipostavnega. Zgled št. 4 z dne 1. sivečana 1914, v kateri se nahaja članek »Zur Darnachachtung« dobesedno preveden: »V Ljubljani n. pr. se nahaja veliko(?) nemških prebivalcev, ki so gotovo upravičeni zahtevati pri trgovinah, katerim dajo zasluzka, najmanj napravo dvojezičnih napisov, — kajti samoslovenski pomenijo, v smislu »Slov. Naroda« da se bo tam (nemške) odjemalce razžalilo in zasmehovalo.« — Če ni to očiten bojkot — potem ne vemo, zakaj je bil zadnjič »Dan« konfisciran.

Gledališko društvo na Jesenicah. Ker dobivamo od raznih strani vprašanja, zakaj smo napravili tak prestop z igranjem, naj nam bode dovoljeno, da na tem mestu pojasnimo: Dvorana pri »Jelenju« ni naša last in jo imamo na razpolago le takrat, kadar slučajno ni tam veselice. Ker pa so bile vse nedelje od zadnje predstave, t. j. 11. januarja t. l. zasedene, ni bilo mogoče igrati. Dne 2. t. m. se je nameraval uprizoriti »Voznik Henschel«, ki pa se je moral radi obolenosti g. Špicarja preložiti na nedoločen čas. Sicer je obisk predstav sedaj pred pustom, ko vse pleše, tako slab, da se niti stroški ne krijejo, zato se tudi ne izplača igrati tridesetne prazni dvorani in mučiti igralce samo zato, da šteje v seziji ena predstava več. Gledališko društvo gre strogo svojo pot; ne prireja veselice, ne plesov in se mora mnogokrat umakniti kakemu društvu in napraviti v dvorani prostor, tako se tudi hoče umakniti za ta predpust in začeti šele s prvo

nedeljo v postu. Zato pa upamo, da se bodo tudi druga društva in njih člani potem ozirali na predstave in jih v postu tem pridneje posečali.

Zahvala. Zadruga obrtnikov v Zatorju ob Savi se zahvaljuje vsem udeležnikom veselice, ki se je vršila dne 1. sivečana v »Sok. domu«, nadalje gg. tamburašem, ki so imenitno in neumorno igrali do ranega jutra posebno pa poduradnikom trb. prem. družbe za krasno darilo. Vsem in vsakemu še enkrat iskrena hvala! Odbor.

»Narodna obramba.« Pod tem naslovom je izšla ob priliki Ciril-Metodovega plesa v Trstu primerna brošura, ki prinaša zanimive članke o naših narodnih in šolskih razmerah.

Sokol Litija-Smartno ima jutri svoj sokolski ples.

G. A. T. Zatična. Izjavljamo, da vi niste v zvezi z notico o žel. nesreči v Zatični.

Iz Zatične se nam poroča: Danes 4. februarja bi se bila kmalu naredila zopet velika nesreča na železnici. Tako je peljal posestnik J. Spendal, posestnik iz Polja čez progo v trenotku, ko je peljal vlak. Može je gluh in dobro zavil in tako je prešli klic lokomotive. Lokomotiva je trčila ob sani, Spendala je vrglo proč in ima lahke telesne poškodbe, konj je ostal nepoškodovan. Na tako prometni cesti, kot je Žužemberk-Zatična bi pač c. kr. drž. železnica lahko postavila rampo, ki je prepotrebna, in bi bilo enkrat konec nezgodam. Gospodje zastopniki ljudstva na delo.

»Gostilničar.« Pod tem naslovom je začel izhajati dvakrat na mesec strokovni list, ki ga toplo priporočamo vsem slovenskim gostilničarjem in kavarnarjem. List izdaja dež. zveza kranjskih gostilničarskih zadrug in ima prva številka bogato vsebino, ki obeta, da bo to stanovsko glasilo ustreglo vsem zahtevam za razvoj, pouk in povzdigo slovenskega gostilničarskega obrta. List se naroča pri upravnštvu v Ljubljani, Marije Terezije cesta 16.

Sokol Vič priredi na pustno nedeljo 22. sivečana 1914 »Veliki kmečki ples« pri g. A. Končanu, Rožna dolina. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 30 vin. za osebo. Spored: Godba. Prihod mask (različnih narodnosti). Prosta zabava. Lov na ženina za papirnato steno. Maček v žaklju. Ples in druge enake zabave. Za splošni red preskrbi glinški Janez z njegovim spremstvom (eventuelni prestopki se kaznuje za 20 vin.) Dostojne maske in kmečke narodne noše dobro došle. Za ta ples vlada splošno zanimanje. Ker bode nudil obilo zabave, vabi najvrednejše odbor. Ker je eventuelni prebitek namenjen društvenim namenom, se predplačila hvaležno sprejemajo.

Pustna prireditev »Viškega Sokola« bode ena najbolj živahnih veselice za mlade in stare. Veselo zanimanje bode prihod mask, katere so nam že brzojavno njihov prihod sporočile (n. pr. iz kitajskega, turškega, Afrike itd.) Seveda nam bode najboljše ugajal naš pridni August s prodajanjem mačka v žaklju, confeti, turške čepice in starodavno-slane bombe, katere so pustili turki pri g. Končanu, ko so jili gospodje iz Viča pri begu pozabili. Torej! naprednjaki in prijatelji »Viškega Sokola« sklenimo, da se bomo vsi v največjem številu udeležili te zabavne veselice. Na svidenje na pustno nedeljo pri g. A. Končanu. Na zdar!

Telovadno društvo »Sokol« v Domžalah ima v nedeljo dne 8. t. m. ob 2. uri popoldan v društveni sobi Sokolskega doma v Domžalah svoj redni občni zbor s sporedom: Nagovor staroste, poročilo tajnika, poročilo blaginika, razgovor glede »Društva za vzdrževanje Sokolskega doma«, volitev novega odbora, slučajnosti. Odbor uljudno naproša vse člane ter prijatelje društva, da se občnega zbora v kar največjem številu udeležijo. — Na zdar!

Dramatični odsek »Sokola« v Zatorju ob Savi priredi v nedeljo dne 8. sivečana 1914 v dvorani »Sokolskega doma« »Moč uniforme«, burka s petim in godbo v treh dejanjih. Spisal Jaka Štoka. Uglasbil H. O. Vogrič. Iz posebne prijaznosti sodeluje vrli zagorski sekstet. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Blagajna se odpre ob 7. uri.

Nesreča v Skofji Loki. Poleg postaje Skofja Loka je gostilna pri Hafnerju, po domače »pri Jošku«. Poleg gostilne je velik nov hlev za sena. Dne 3. t. m. je prišel k Hafnerju neki človek, star 38 let, po poklicu blavec, doma iz Železnikov nad Skofjo Loko, in je prosil gospodarja, če sme na senu prenočevati. Ker je g. Hafner hlapca dobro poznal, mu je to seveda dovolil. Fant je bil sicer pošten — samo nil ga je rad. Zvečer je zaprl g. Hafner kakor po navadi s ključem in gre spat. Zjutraj

pa je naenkrat zapazil, da se iz hleva kadi dim. Hotel je hitro odpreti, pa ni šlo, vrata so bila znotraj zaprta. Zato je hitro poklical ljudi, ki so pomagali vrata odpreti. Iz hleva je bušil dim. Vsem se je nudil grozen prizor: cel hlev je bil poln dima. Ko se je nekoliko razkadilo, so videli, da je vse, kar je bilo v hlevu — mrtvo: 1 vol, 12 kokoši in hlapec — vse se je v dimu zadušilo. Pravijo, da so se podušile celo podgane. Sodi se, da je bilo ubogemu hlapcu mraz, za to si je zakuril ogenj da se ogreje, pri tem je zaspal in tako se je vse zadušilo.

Madjarske razmere. V Maroškem Sihotu imajo višjo trgovsko šolo, ki se je že več let ponašala s tem, da so se v nji neprestano vršila tatvine in vlomi. Iz ravnateljeve blagajne je izginilo 10.000 kron, razni vrednostni papirji itd. Poleg tega so prišli tudi na to, da se krađejo vprašanja in naloge, določene za maturitetne izpite. Pred dvema letoma je bila cela zadeva tako sumljiva, da se je morala cela matura ponoviti. Te dni pa so odkrili skrivnost. Pri nekem učencu so našli cel kup vitrihrov in drugega orodja, ki služi pri vlomih. Student je priznal, da traja že več let med učenci tajno društvo, katerega namen je, polastiti se vprašanj, ki so pripravljena za izpite. Vlomilno orodje so študentje po izpitih drago prodajali drugemu letniku. Student, ki so ga prijeli, je izpovedal, da so učenci kradli samo maturitetna vprašanja. Denar in ostale stvari so ukradli drugi tatovi.

Ljubimca svoje žene obstrelil. Te dni je dobil davkar Miletič iz Solnograda pri svoji ženi svojega tovariša kapitana Kobioča. Miletič je potegnil iz žepa samokres in je sprožil več strelav na zapeljivca svoje žene. Kapitan Kobioč je smrtno nevarno ranjen.

Svojega moža je zastrupila s strilčinom. Kakor se iz Plzna poroča, je zastrupila s strilčinom dne 29. t. m. 19letna Kristina Danner svojega 25letnega moža, gostilničarja, s katerim se je bile pred kratkim poročila. Morilko so aretirali in jo izročili sodišču.

Nesreča na morju. Z Virginije poročajo: Osební parnik »Monroe«, lastnina družbe Old & Dominon je trčil 30. januarja v parnik »Nattucket«, ki je priplul iz Novega Jorka. Vsled velike katastrofe je prevzel vse potnike in moštvo »Nattucket« na svoj krov. Nemogoče je bilo rešiti nekaj potnikov, ki niso prišli pravočasno iz kabin. Utonilo je na ta način okoli petdeset oseb.

Kri si je zastrupil. V Trenčinu se je ranil delavec J. Karasek pri opravi z nožem v roko. Ker se ni za rano pobrigal, si je zastrupil kri. Zapuščena žena in troje neposkrbljenih otrok.

Pogrešani pek. Neznano kam je izginil 46letni pekovski mojster Ivan Myslik iz Zahradca na Češkem. Doslej ni o njem nikake sledi. Domačinom se zdi to sumljivo, in se boje, da ga ni kdo izvalil za seboj in ubil.

Misteriozen umor. Veliko senzacijo vzbuja v San Remu umor tamošnjega 35letnega trgovca Morica Sigalla iz Lipskega, ki je bival vsako zimo po več mesecev na rivjeri. Sigall je stanoval v hotelu Imperial. V isti hotel je prišel stanovat tudi mlad par, neki Wolff iz Santa Rose v Kaliforniji. Wolff se je pred kratkim poročil z devetnajstletno deklico Longfieldovo iz Stuttgarta in sicer proti volji njenih starih. Omenjeni zakonski par se je dne 30. p. m. zmenil s Sigallom, da napravijo skupen izlet v avtomobilu v Monte Carlo. Peljali pa so se do Mentone, na kar so se vrnili. Pred hotelom Imperial se je avtomobil ustavil. Sigall je izstopil smrtnobled, napravil je par korakov in se je zgrudil na tla. Policijski agentje so hitro prihiteli k njemu in so videli, da je Sigall smrtno zadet na hrbtu. Dvignili so ga in ga prenesli v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. Zakonski par Wolff, ki je skušal pobegniti, so aretirali in ga obdržali v zaporu v neki tamošnji vojašnici. Wolff je izpovedal, da si nikakor ne more razlagati Sigallove smrti in da ni slišal nobenega strela. Preiskava je dognala, da je Wolff tehnik in da ga policija že delj časa zasleduje kot prav nevarnega mednarodnega tatav.

Rudarja obstrelil. Poleg kolodvora v Karvini je sprožil dne 30. januarja rudarski praktikant I. Huvar na rudarja Bouka par strelav iz samokresa. Rudarja so težko ranjenega prepeljali v bolnišnico. Napadalec je orožništvo aretiralo in ga izročilo sodišču.

Grozno maščevanje žene. Kakor se iz Moravske Ostrave poroča, je hotela dne 28. januarja na gnusen način umoriti svojega soproga žena tamošnje delavca Palke. Ko je soproga spal, mu je surova žena vtila razstopljen svinec v uho. Težko ranjenega moža so morali prepeljati v bolnišnico. Žena je pobegnila. Vzrok

njenega skrajno surovega dejanja je bil večer rodbinski prepir.

Demon alkohol. V Ruprechtovu pri Viškovu na Češkem je izpil te dni 56letni Franc Rez v neki tamošnji gostilni toliko žganja, da je padel na tla in umrl. Vsi rešilni poskusi so bili zaman. Zastrupil se je z alkoholom.

Velika železniška nesreča. Na postaji Vodnjane je padel te dni na doslej nepojasnien način pod kolesa lokomotive železniški sprevodnik I. Padera iz Plzna. Lokomotiva mu je raztrgala obe nogi. Nesrečneža so prepeljali v bolnišnico v Českih Budjovicah, kjer so mu morali nogo amputirati. Njegov položaj je zelo nevaren.

Troje otrok je zgorelo. V Mistku in Fridku se regulira reka Ostravica. Ob reki stoji kočja, kjer stanuje rodbina delavca Nohela, ki dela na reki. Dne 29. januarja so odšli starši iz lesene kočje in so pustili doma troje deklic v starosti 3 do 8 let. Z doslej neznanega vzroka je izbruhnil v kočji ogenj, ki se je tako hitro razširil, da otroci niso mogli ubežati iz hiše. Preden so tamošnji domačini zagledali ogenj, je bila že vsa kočja v plamenu. Med zgorelimi tramovi so ljudje našli troje sežganih trupel malih deklic. Razume se, da je vzbudil ta tragičen slučaj v tamošnji okolici veliko razburjenost.

Svojo ženo je umoril. V noči na preteklo soboto se je izvršil v Lišni pri Brnu zločin, ki je vzbudil v tamošnji okolici veliko pozornost in zanimanje. Delavec Avguštin Hromek je umoril na cesti svojo ženo in je pobegnil. Vzrok tega groznega zločina še ni znan. Truplo umorjene žene so našli na mestu, kjer se je izvršil zločin. Morilca, ki je pobegnil, orožništvo pridno zasleduje.

Tast umoril zeta. Preteklo nedeljo je prišlo do burnega prizora v hiši gostilničarja Antona Hronde v Haloupkah pri Hloubjetinu. Pri gostilničarju je živel njegov 67letni tast Vaclav Hofmann, ki je zelo nerad videl, da njegov zet popiva in da igra karte. Zaradi tega sta se tast in zet večkrat prav pošteno sporekla. Preteklo nedeljo je zopet prišlo med njima do ostrega prepira, ki se je končal zelo žalostno. Hofmann je v svoji razburjenosti zgrabil velik kruhinjski nož in je sunil z njim svojega zeta pod pazduho ter ga smrtno nevarno ranil. Hrouda je izkrmavel. Tasta je orožništvo aretiralo in ga izročilo sodišču.

Velik požar v Išlu. Kakor se iz Išla poroča, je izbruhnil dne 1. t. m. v tamošnji žagi Gossumihle ogenj, ki je popolnoma uničil žago in bližnji alpski hotel Gossumihle. Na mesto nesreče je takoj prihitela tamošnja požarna bramba, ki se ji je posrečilo ogenj lokalizirati. Skupna škoda znaša sedemdeset do osemdeset tisoč kron.

Požar na parniku. Na parniku avstrijsko-ogrškega Lloydja v Odesi je izbruhnil 2. t. m. požar, ki je napravil veliko škodo. K sreči ni zahteval ognjen nobene človeške žrtve.

Zločin s pohotnostjo. Dne 31. januarja zjutraj so našli blizu mesta Hanovra grozno razmesarjeno truplo petletne Hildegarde Windheimove. Starši nesrečnega otroka so dobili pred nekaj dnevi od zločinca pismo, v katerem se ta še ponaša s svojim ostudnim zločinom. Državno pravdnništvo je razpisalo pet sto mark nagrade onemu, ki pride zločincu na sled.

Eksplodirala dinamične patrone. Franc Beneš, 27letni posestnikov sin, in Peter Režabek, delavec, oba iz Slovic, sta lomila preteklo sredo skale. Ob 11. uri dopoldne sta položila v skale dinamične patrone, ki naj bi se za nekaj časa razstrelile. Okrog treh popoldne sta eksplodirali dve izmed njih. Ker se ni hotela tretja dinamična patrona razpočiti, je šel Franc Beneš po njo. Komaj pa je vzel patrono v roke, se je ta razpočila in ga težko poškodovala na desni roki in na desnem licu. Poleg tega je zadobil Beneš težke opekline po celnem životu. Morali so ga prepeljati v bolnišnico.

Deklica v smrtni nevarnosti. Kakor se iz Warnsdorfa poroča, se je te dni sankala hčerka tamošnjega blica R. Rusa na saneh. Med vožnjo je deklica nenadoma izgubila ravnotežje ter je padla v zamrzel mlinski potok. Ubogo deklico je k sreči videl pismonoša Janez Stárz, ki je skočil za deklico v potok in jo otel gotove smrti.

Policija in demonstranti. Dne 1. t. m. se je vršilo v Brunšviku več socialnodemokratskih shodov. Ko so se množice vračale po mestu, je policija zaprla prihod k gradu. Policija se je poslužila palic, kakor je počil iz sredine demonstrantov strel, ki pa je k sreči zerešil svoj cilj. Eden izmed demonstrantov je bil težko ranjen.

Ljubljana.

— »Dan« konfisciran. Včeraj smo bili zopet konfiscirani. Radi Hochenburgerja. Konfiscirani ob 11. uri, zato je nova izdaja bila nemogoča in vsled tega škoda še večja.

— Kako se dele liberalne klobute. Slov. listi so prinesli neko izjavo »Glavne« glede nekaterih članov, ki so dolžili, da so klerikali zakrivil propad »Glavne«. »Slovenec« je ono izjavo smatral za liberalno klobuto, v resnici pa je bila ta izjava diktirana v dež. dvorcu in je izšla zato, ker se je upalo na dež. podporo.

† Franc Višnikar. Včeraj popoldne je umrl c. kr. viš. sodni svetnik Višnikar, v 66. letu starosti. Bil je v pretekli dobi poslanec dolenskih mest. Zvest narodnjak in naprednjak je vedno vestno vršil svoje dolžnosti. Bil je podpornik raznih narodnih društev. Pred dvema leti se ga je lotila bolezen. Iskal je zdravja na jugu — toda zaman. Pred par meseci so ga prepeljali v Ljubljano. Bil je splošno priljubljen. Dobra blaga duša. N. v. m. p.

— Kdo ima prav? Pritožil sem se pri davkarji v Ljubljani, da moram za 3 leta po dvakrat osebno dohodnino plačevati. Reklo se mi je, naj se obrnem na glavarstvo. Šel sem na glavarstvo in sem prosil naj to urede, ker sem bil že dvakrat zaradi tega tukaj in moram še vedno plačevati na dve strani od enega in istega zaslužka. Rekli so mi, da mora tako biti, da morajo vsi v naši državi dvojno osebno dohodnino plačevati in da ne pomaga nobena pritožba. Rekel sem, da bom vsled tega lahko uničen. Rekli so, da ne morejo pomagati.

— Ustanovnikom Matice Slovenske se je pridružil g. Fran Kovač, mornariški učitelj v Sibeniku.

— III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani. Seja tajništva in častniškega odseka se vrši danes zvečer točno ob polu 7 uri.

— V nedeljo, 8. februarja, ob 3. popoldne se vrši prva kronaska predstava v tej sezoni. Vsak sedež, bodisi na balkonu, v parterju ali v loži stane 1 K, galerijski sedeži 60 vinarjev. Ponovi se na splošno željo občinstva, zadnjikrat v tej sezoni, velezabavna vojaška burka »Tretji eskadron«, ki je pri prvih dveh predstavah sijajno uspela. — Zvečer se pa uprizori velika narodna igra s petjem in godbo »Deseti brat«. Igra je na novo naštudirana pod spretnim vodstvom g. Povheta. Desetega brata igra g. Skrbnišek, Krjavlja g. Povhe, Dolfeta g. Danilo, Lovro Kvasa g. Drenovec, Manico g. Gjorgjevičeva. Pri predstavi sodeluje bivši pevski zbor naše opere. V drugem dejanju se prvičkrat poje vložka, katero je uglasbil pevovodja g. Pahor.

— Velikansko zanimanje vlada že sedaj za III. veliki ples narodnega delavstva, ki ga priredi Narodna Socialna Zveza na pustno soboto v Narodnem domu v Ljubljani. Sodeluje polnoštevilna ljubljanska društvena godba. Dekoracija bo imenitna, kakor je bila na planinskem plesu. Več se poročamo.

— O neki prodajalni na Martinovih cestah smo dobili pritožbo, da je slaba postrežba in da se rado govori v tujem jeziku, kakor da bi se hotelo domačinom pokazati, da prodajalkam ni do njih. Mislimo, da je najboljše, če se odjemalci sami pritožijo pri trgovcu in ta bo v svojo lastno korist kmalu napravil red.

— Letošnja velika »Slavčeva« maskarada, ki bode na pustno nedeljo 22. februarja v hotelu »Union« se vrši kakor vžle nekaj let sem pod naslovom »Velikega pustnega korza«. Ta naslov daje priložnost za najraznovrstnejše maske in skupine, kakor tudi za vsakovrstne narodne in druge noše, katere vidimo na pustnih korzih velikih mest. In prav ta naslov maskarade daje »Slavčevim« maskaradam vsako leto čimdalje večjo udeležbo mask kakor tudi onih, ki radi opazujejo veselo vrvenje predpustnega korza. Tudi za letošnjo maskarado se delajo obširne priprave, tako v dekorativnem kakor v maskovnem oziru, ker je odboru geslo: »Veliko presenečenja in vsestranske zabave.« Glejte tudi maskaradni inserat v tem listu, ker je važen za vsakega udeleženca.

— Sokol v Šiški se zbira danes ob 2. popoldne pri Ančniku v svrhu pogreba ranjake profesorja Kralja. Pogreb iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče pri Sv. Križu.

— Nabori na Kranjskem se vrše v tem-le času: V Kočevju dne 2. in 3. marca, nabornikov 360; v Ribnici 4. in 5. marca, nabornikov 300; v Vel. Laščah 6. in 7. marca, nabornikov 244; v Žužemberku 9. marca, nabornikov 494; v Rudolfovem 11., 12. in 13. marca, nabornikov 466; v Trebnjem 14. marca, nabornikov 198; v Skofji Loki 16., 17. in 18. marca, nabornikov 455; v Kranju 20., 21. in 23. marca, nabornikov 430; v Trzinu 24. marca, nabornikov 108; v Radovljici

4 dni! Na večja senzacija sedanosti! 4 dni! Turek 10.

S fotografičnim aparatom na bojišču.

Krvavi, strašni in uničujoči boji med Bolgari in Grki. — Posneto v vrstah bojujočih se armad.

Srdo 11.

Cetrtek 12.

Petek 13.

Eno uro

trajajoče

predstave

vsak dan

ob 3, 4, 5,

6, 7, 8. in 9.

Kino Ideal

Nekaj glavnih prvorov: Infanterijski krogelj strelja v prsi — Strašne rane, ki jih povzročajo dum-dum krogelje. — Strel v stegna. — Strel v lakti. — Bajonetni ubod. — Ranjenec ki ga je ranilo 8 delov granate. — Del lohanje odstreljen. — Pogreb mrtvih. — Vojni grobovi. — Boj pri Džumaji. — Naskok. — Šrapneli ki ogenj. — Naskok kavalarije. — Artilerija strelja. Kako zadevajo šrapneli in granate. Radi velikih nabavnih stroškov nekoliko zvišane cene.

ci 26., 27. in 28. marca, nabornikov 550; v Litiji 30., 31. marca in 1. aprila, nabornikov 498; v Višnji gori 3. in 4. aprila, nabornikov 313; v Črnomlju 6. aprila, nabornikov 194; v Metliki 8. apr., nabornikov 184; v Mokronogu 15., 16. aprila, nabornikov 237; v Kostanjevici 18. aprila, nabornikov 197; v Krškem 20., 21. aprila, nabornikov 316; v Radečah 23. apr., nabornikov 198; v Kamniku 25., 27. in 28. apr., nabornikov 447; v Lukovici 29., 30. apr., nabornikov 303; v Ljubljani 18., 20., 21., 22. aprila, nabornikov 665; na Vrhniki 24., 25. aprila, nabornikov 256; v Ljubljani 27., 28., 29., 30. aprila, nabornikov 694; v Postojni 24., 26. marca, nabornikov 257; v Senožečah 27. marca, nabornikov 100; v Vipavi 28., 30. marca, nabornikov 259; v Ilirski Bistrici 31. marca in 1. aprila, nabornikov 211; v Idriji 25., 27. aprila, nabornikov 310; v Logatcu 28. aprila, nabornikov 130; v Ložu 29. aprila, nabornikov 140; v Cerknici 30. aprila, nabornikov 138. — Glavni nabor za mesto Ljubljano se potem takem vrši dne 18., 20., 21. in 22. aprila. Dne 18. aprila pride k naboru I. razred domačin, dne 20. aprila II. in III. razred domačin, dne 21. aprila I. razred tujih in dne 22. aprila II. in III. razred tujih nabornikov k naboru.

— »Sreča ubija«, je naslov krasne Nordisk-drame v štirih dejanjih, v kateri igra glavno vlogo slavna duša severa »Betty Nansen«. Ta drama se predvaja danes v petek na specialnem večeru v kinematografu »Ideal«. V soboto najučinkovitejša veseliga zadnjega časa »Visokost inkognito«, v kateri igrajo najboljši komiki Nordisk film Co. V torek 10. t. m. »S fotografičnim aparatom na bojišču«.

Trst.

ZA SLOVENSKO ŠOLO V TRŽIČU.

Tudi tržiški Slovenci so se pričeli dramati. Spoznanje, da se jim gode krivice, pridobiva med njimi zmerom trdnjše tla. Noben človek se temu ne bo čudil, če pomisli, da morajo tržiški Slovenci še vedno zahajati v drugorodne šole, kjer deluje potujočevalni sistem kakor stroj. Priznana pa je resnica, da se narod, tembolj ko je zatiran in čim očitnejša je krivica, ki ga muči, tem hitreje vzbuja in zaveda, kaj je njegova dolžnost.

To velja v polni meri za Slovence v Trziču. Gibajo se, ker vedo, da je njihovo zastopstvo od strani vlade tako veliko, da mora sprito tega vsak tržiški Slovenec — in tudi oni tržiške okolice — odpreti oči in stopiti na bojno polje. Prihibo je namreč, da se v naši pravični Avstriji brez boja ničesar ne more doseči. To načelo velja vsekakor samo za Slovence, za Nemce in Italijane je na razpolago druga mera. Pa tudi boj je redkokdaj uspešen, kar dokazuje dejstvo, da v kljub dolgoletnih bojov slovenskih poslancev pri centralni vladi — oziroma v državnem zboru — še do danes nismo dobili potrebnih šol. (Kako da so slovenski poslanci izpolnjevali svoje dolžnosti, o tem bo še govora.) Vlada se lepo poživlja na zakone, to pa zato, ker se nas nič ne boji, ker v nas nič drugega ne vidi, kakor same ponižne hlapce. Prisiljeni smo vsled tega, da si sami, s svojim lastnim denarjem ustanavljamo šole, to pa v zvezi temu, da smo Slovenci reven proletarski narod. Kdor o teh vprašanjih premišljuje, temu se morajo krečiti prsti in bliskati oči.

»Ne gre drugače — s svojimi žulji si moramo priboriti sredstva, ki bodo omogočila ustanovitev slovenske šole v Trziču« — tako so si mislili tržiški Slovenci in so zato šli takoj na delo. Na podlagi iniciative drž. poslanca dr. Rybářa, ki se za napredek tržiških Slovencev posebno trudi, so bila sestavljena pravila in preteklo nedeljo, 1. februarja, se je vršil v restavraciji »International« v Trziču ustanovni občni zbor društva »Sloven. šola«, ki ima namen, da vse potrebno uredi, da se bo mogla čimprej ko mogoče otvoriti v Trziču slovenska ljudska šola, katere naj bi zastavila poitaliančevanju slovenskih otrok jez in jih vzgaja v slovensko narodnem duhu.

Nabito polni so bili prostori, kjer se je vršilo zborovanje. Zunaj je svetil jasn pomladanski dan in človek je imel občutek, da je napočila za slovensko ljudstvo v Trziču doba prerodenja. Predsednik zborovanja, g. Orgoljš, je v svojem nagovoru izustil to, kar so čutili vsi zborovalci, namreč, da je začelo v Trziču soln-

ce vzhajati. Nato so bila odobrena pravila in izvoljen odbor. Pred volitvijo odbora pa se je vpisalo v to koristno društvo nad petdeset članov. To je najboljši dokaz, da vlada za društvo veliko zanimanje in da si tržiški Slovenci iz srca žele, da bi čimprej napočil dan, ko bodo njihovi otroci rešeni iz italijanskih krempljev.

Predsednik podeli nato besedo deželnemu poslancu g. dr. Wilfanu, ki je ob splošni pozornosti zborovalcev žigosal avstrijsko vlado, ki nam povzroča na šolskem polju naravnost vnebovpijoče krivice. Ker je položaj tak — je dejal govornik — nam nič drugega ne preostaja, kakor samopomoč. Majhni smo in mladi, zato moramo tem bolj gledati nato, da se nebena duša ne poizgubi v tujih valovih. Prav zato pa, ker smo mladi, hočemo živeti in dočakati starost. Naša rešitev je v vztrajnem delu. (Govorniku so zborovalci navdušeno pritrdjevali.)

Državni poslanec g. dr. Rybář je poročal o dosedanjem delovanju pripravljalnega odbora in o veliki važnosti šole v materinem jeziku. Govornik je tudi zavrnil očitke barbarov in tujcev, ki ga moramo vsak hip slišati ter je dokazal, da so le ti isti barbari, ki nam ne privoščijo šol, ne pa mi, in da očitke tujcev niti najmanj ni opravičen, ker so tu že od nekdaj prebivali naši pradedje, katere pa so Italijani potisnili nekoliko nazaj in se polastili njihove zemlje, tako, da se moramo mi boriti za to, kar so nam ugrabili tujci. Tržič je bil od nekdaj slovenski in mora ostati slovenski tudi zanaprej. (Govor je bil spremljan z burnimi odobravanjem.)

Po zaključitvi zborovanja se je vršil sestanek delavcev, ki bi si radi ustanovili v Trziču podružnico »Narodne delavske organizacije«. O potrebi narodne strokovne organizacije sta govorila nadučitelj Engelman in strokovni tajnik Brandner. Delavci so bili navdušeni in so si takoj izvolili pripravljalni odbor podružnice. Tako se bodo tudi slovenski delavci v Trziču uborili pred vplivom italijanskega delavstva.

Pretekla nedelja pomeni nekako podlago bodočemu narodnemu življenju tržiških Slovencev. Nemurno naprej — do cilja!

Na veliki Ciril Metodov ples, ki se vrši v soboto 7. t. m. ob 9. uri zvečer v vseh prostorih Narodnega doma v Trstu, kliče narodna dolžnost vsacega zavednega tržiškega Slovenca. Vsakdo, kdor pride, bo zadovoljen po svoje — mladina se boče vrtela, ljudstvo bodo zabavali razni šaljivci — za lačne in žejne boče preskrbljeno v lepo opremljenih paviljonih — z jedjo in pijačo. Tu se bodo vrtele naše narodne dame in kar teknovala med seboj, katere boče več storila v prid plesa. O polnoči se vlečejo številke za veliki šaljivi srečolov — s prekrasnimi prvim dobitkom — zlato uro. Ob tem plesu izide tudi velezanimivi in poučen list »Narodna obramba«, ki ga boče dobiti na plesu, kakor tudi pozneje v vseh tobakarnah, kjer se prodajajo slovenski listi. Na ta ples ne pridejo samo radi zabave, ampak tudi zato, da Tržiški Slovenci pokažemo, da smo pripravljeni vedno žrtvovati svoj mali dar v korist Ciril Metodove družbe ki za Trst toliko žrtvuje — zatorej naj nihče ne manjka!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

DVA NOVA ARMADNA ZBORA.

Dunaj, 5. februarja. Današnji maršalski svet, ki se ga je udeležil tudi cesar in ki se jutri še nadaljuje, je sklenil, da se ustanovi dva nova armadna zbora.

PREMISLILI SO SI.

Budimpešta, 5. februarja. Listi poročajo, da je avstrijska vlada odnehala od zahteve, naj bi ogrske oblastnike aretirale in jih izročile grofa Bobrinskega.

DEMENTI IN VAŽNI OBISKI.

London, 5. februarja. Oficelno se dementira, da bi angleška kraljevska dvojica obiskala Dunaj. Istočasno se pa poroča, da se delajo priprave za obisk angleške kraljevske dvojice v

Pariz. Na tel potli jo bo spremljal državni tajnik S. Eduard Grey. Vsled tega se temu obisku pripisuje velika politična važnost.

CESAR V MERAN.

Inomost, 5. februarja. »Insbr. Nachrichten« poročajo, da pride cesar Fran Josip na spomlad na nasvet svojih zdravnikov za več tednov v Meran. Cesar se je v Meranu že večkrat mudil.

VENIZELOSOVA MISIJA USPELA.

Petrograd, 5. februarja. Poroča se, da je grški ministrski predsednik z zahtevami grške vlade glede Egejskih otokov našel pri ruski vladi popolno priznanje.

PAŠIČEVA IZJAVA GLEDE BALKANSKIH RAZMER.

Petrograd, 5. februarja. Srbski ministrski predsednik Pašić se je izrazil napram poročevalcem borznega lista: Zvezno razmerje med Srbijo, Grško in Črno Goro je neizpremenjeno. Vsak turški napad na Grško bi imel takoj oboroženo pomoč Srbije in Črne Gore Grški za posledico. Razmerje Rumunske in do Rumunske je prijateljsko in v svrhu ravnotežja bi vsak bolgarski napad imel takoj za posledico, da bi Rumunija posegla vmes. Kar se Bolgarije tiče, upa Pašić, da bo tudi Bolgarija morala uvesti neobhodnost priklonitve k balkanski zvezi.

SOFIJSKI GLAS.

Sofija, 5. februarja. Vlada dementira vse vesti, ki govore o zvezi med Bolgarijo in Turčijo.

RUMUNIJA IN BOLGARIJA.

Dukarešt, 5. februarja. Pogajanja radi zidania mostu čez Donavo med Rumunijo in Bolgarijo, ki so bila pred mesec prekinjena, se zopet prično. Tozadevni komisiji sta že imenovani.

REORGANIZACIJA TURŠKEGA VOJNEGA MINISTERSTVA.

Carigrad, 5. februarja. Turško vojno ministerstvo bo po nemškem vzoru popolnoma reorganizirano.

PROTI ČETAŠEM.

Belgrad, 5. februarja. Med srbski in grško vlado se je dosegel sporazum glede kar najstrožjih ukrepov, s katerimi se ima ubraniti prehod bolgarskih in turških četašev v novo osvojene kraje.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujele vnaprej; zunanji inserenti v znanstvih. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Radi drugega podjetja prodam krojaško obrt v Ljubljani, z vsem inventarjem za 1200 K, za 600 K lahko eno leto počakam. Naslov v »Prvi anonimni pisarni«. 1493-15

Kupi se majhen, dobro ohranjen gramofon. Ponudbe na »Prvo anonimno pisarno«. 1540-2

Majhna hiša tik državnega kolodvoja se pod ugodnim pogojem proda. Naslov: Sp. Šiška 156. I. 1528-3

Mesečna soba. Lepo meblovana, razgled na cesto, se s 15. t. m. odda. Več poizve se na Sv. Petra cesti št. 4., vhod obrežna steza, I. nadstr. na levo. 1546-3

KORSPONDENCA.

Mladenič, izobražen, trgovski uslužbenec, se želi seznaniti z narodno čutečo gospodično, katere ima veselje do gospodinjstva. Ponudbe (če mogoče sliko) na naslov: »Srečna bodočnost 26«, poštneležeče, Ljubljana. 1499-2

Učenka

katera ima veselje do trgovine, z dobrimi spretnostmi se sprejme takoj v modno trgovino v Ljubljani. — Ponudbe (oferte) naj se pošljejo pod šifro »Marijina 5000«. Ljubljana, poštne ležeče.

Učenec

se sprejme v manufakturni trgovini F. Gabrenja v Ljubljani, Šolski drevored šte. 8.

Učenec

za krojaško obrt iz poštene družine se takoj sprejme pri Martinu Muc v Ribnici.

! Novo vodstvo !

staroznane trgovine jestvin in kolonijalnega blaga

Anton Mihelič
Trst, Rojan št. 8

(tik rojanske cerkve)

se priporoča vsem starim in novim odjemalcem. Voditelj: Jakob Uršič.

Mesto vsakega posebnega naznanila.

Albina Višnikar, naznanja potrtega srca, da je danes ob 3. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, preminul v 66. letu svoje starosti njen ljubi, dobri soprog

Franc Višnikar

c. kr. višjesodni svetnik v pok.

Pogreb se vrši v soboto, dne 7. februarja t. l. ob pol 4. popoldne iz hiše žalosti Nunska ulica št. 17 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi Marijinega Oznanenja.

LJUBLJANA, dne 5. februarja 1914.

I. slov. pogrebni zavod Josip Turk.

ZAHVALA.

Povodom spreveda k večnemu počitku našega ljubljenega sina in soproga

Ivana

se i. reka najiskrenješa zahvala vsem sorodnikom, prijateljem, znancom in vsem, kateri so naj si bo na katerikoli način pripomogli, da se je sprejem pokojnika tako častno izvršil.

Posebna zahvala veleposodi zdravniku g. dr. Ivanu Bechlinger za najskrbnejše negovanje, velečastitemu g. župniku Aleksandru Martelanc za podeljeno zadnjo tolažbo, pevski društvu »Hajdrih« za proizvajanje v dušo segajočih nagrobnic.

PROSEK, dne 3. februarja 1914.

Marjana Ukmar, roj. Pertot, Elizabeta Ukmar, roj. Bukovec, mati. soproga.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

se priporoča slavnim posojilnicam, hranilnicam in drugim denarnim in gospodarskim zavodom za naročila v tisk

letnih računskih zaključkov

in vseh drugih tiskovin. — Delo izvrši priznano solidno, natančno in po najnižjih cenah.

Radi prešle sezije

se razprodaja vsa zimska in jesenska konfekcija pod polovično ceno; zlasti klobuki in čepice po zelo znižanih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6. Telephone 132.